

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук
Єщук Ольги Михайлівни на дисертацію Неврозова Олексія Борисовича
«Адміністративно-правовий статус
прокуратури в Україні», подану на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне
право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Актуальність теми дисертації

В умовах інтеграції вітчизняного суспільства до стандартів ЄС відбувається трансформація державного механізму. У цьому напрямку адміністративна діяльність державного апарату потребує перепрофілювання на засади людиноцентристської теорії, коли публічна адміністрація має якнайповніше забезпечувати як права, свободи й законні інтереси фізичних та юридичних осіб, інтереси держави, так і суспільства загалом.

Вагоме місце в системі державного апарату займає прокуратура, науковий інститут якої є невід'ємним атрибутом сучасного суспільства, без неї держава не може об'єктивно існувати. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина є основним завданням правової демократичної держави. Провідне місце серед суб'єктів владних повноважень у цій сфері займає прокуратура України, на яку безпосередньо покладено виконання функції захисту прав і свобод людини, публічних інтересів суспільства та держави.

Такі положення наводять на початку дисертаційної роботи Неврозов О.Б. актуалізуючи тематику дослідження.

Звичайно він не єдиний, хто цікавився цією проблематикою чи ключовими її аспектами чи дещо суміжними положеннями, але змінюються суспільно-політичні умови нашого життя та все ж проблематика визначення адміністративно-правового статусу прокуратури лишається нагальною.

У системі прокуратури провідне місце належить правовому статусу, оскільки саме на основі нього виникають органи прокуратури як юридичні особи публічного права, юристи набувають спеціального владно-правового

статусу, стаючи прокурорами, визначаються їхні завдання, обов'язки і права. Вагома частина цих положень устанавлюється нормами адміністративного права. Тим самим адміністративно-правовий статус прокуратури є актуальною провідною складовою здійснення реформи прокуратури України.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правовий статус прокуратури в Україні» є абсолютно актуальним, своєчасним та комплексним монографічним дослідженням, що розв'язує нові та сучасні проблеми адміністративного права, та позитивно впливає на науку в цілому.

2. Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертації використовувалася система методів наукового пізнання. Діалектичний метод дав можливість сформулювати наукову новизну «вперше» щодо створення Вищої кваліфікаційної комісії суддів і прокурорів, наділивши її компетенцією щодо призначення прокурорів, притягнення їх до дисциплінарної відповідальності (підрозділи 1.1, 3.2). Методи аналізу і синтезу використовувалися при здійсненні аналізу положень щодо змісту, структури, компетенції, адміністративних обов'язків і прав органів прокуратури та прокурорів, розділення їх на окремі частини та при формуванні на цій основі новітніх положень адміністративно-правового статусу прокуратури України (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1, 2.2). На основі методу індукції здійснено формування наукової новизни від одиничних положень, що характеризують зміст, адміністративні обов'язки і права, й зарубіжний досвід, до авторських узагальнень (підрозділ 1.2, 2.2, 3.1), і навпаки – за допомогою методу дедукції, взявши за підґрунтя основоположні засади, було сформовано понятійний апарат та удосконалено законодавство в аналізованій сфері (підрозділ 1.1, 3.2). Формально-догматичний метод був провідним при здійсненні тлумачення чинного законодавства (1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3). Метод порівняльного законодавства дав можливість здійснити

компаративістичну характеристику зарубіжного досвіду країн-учасниць ЄС (підрозділ 3.1). За допомогою соціологічного методу було здійснено соціологічне опитування стосовно виявлення актуальних проблем у сфері діяльності прокуратури України та оброблено його результати (Додаток Б).

Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення та висновки були оприлюднено під час роботи трьох науково-практичних конференцій: «Сучасні проблеми правової системи та державотворення в Україні» (м. Запоріжжя, 27-28 лютого 2015 р.), «Вітчизняна юридична наука в умовах сучасності» (м. Харків, 20-21 березня 2015 р.), «Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування» (м. Київ, 8-9 липня 2016 р.), що свідчить про ґрунтовний підхід здобувача до обраної проблематики.

Таким чином, аналіз змісту роботи Неврозова О.Б. «Адміністративно-правовий статус прокуратури в Україні» свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати високий науково-теоретичний та прикладний рівень дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірений та аргументований підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження.

3. Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна отриманих результатів аргументується тим, що дисертація є одним із перших комплексних монографічних досліджень у вітчизняній правовій літературі, присвячених аналізу адміністративно-правового статусу прокуратури України. У результаті проведеного аналізу сформовано низку висновків, рекомендацій і пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України в сфері адміністративно-правового статусу прокуратури.

У роботі автором Неврозовим С.В. уперше доведено, що у процесі аналізу адміністративної відповідальності у сфері діяльності прокуратури

України розкрито особливості складу адміністративного правопорушення стосовно забезпечення права доступу фізичних і юридичних осіб до публічної інформації, об'єктом правопорушення якого є інформація з державних реєстрів, ведення яких віднесено до компетенції прокуратури України, а суб'єктом правопорушення є прокурори, які припустилися навмисних чи необережних протиправних дій у цій сфері;

Здобувачем в дисертації запропоновано створити єдиний орган суддівського самоврядування – Вищу кваліфікаційну комісію суддів і прокурорів України – через внесення відповідних змін і доповнень до спеціальних законів про судоустрій і статус суддів та про прокуратуру, поклавши функції кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів на Вищу кваліфікаційну комісію суддів України, з доповненням її членами, обраними всеукраїнською конференцією прокурорів.

У дисертаційній роботі Неврозова О.Б. удосконалено наукові положення щодо адміністративних прав та обов'язків прокуратури – як компетенції, що надана державою Генеральному прокурору та підпорядкованим йому прокурорам, яка, на відміну від раніше висвітлених, установлюється виключно в межах загального дозволу владної компетенції стосовно відновлення порушених прав осіб судовою владою, притягнення винних у скоєнні злочину до кримінальної відповідальності та захисту прав осіб при застосуванні заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

В роботі Неврозова О.Б. отримали подальшого розвитку наукові положення стосовно процедури призначення Генерального прокурора, якому підпорядковані всі прокурори, Верховною Радою України за поданням Президента України, через переміщення основної компетенції щодо добору претендента на посаду на спеціальний незалежний публічний орган (громадську комісію), залишаючи за главою держави церемоніальні повноваження – здійснити подання одного з кандидатів на посаду Генерального прокурора України, відібраних комісією.

Також у роботі Неврозова О.Б. отримали подальшого розвитку наукові положення щодо адміністративної компетенції прокуратури – як сукупності правових засобів стосовно обов'язків і прав генеральної, регіональних і місцевих прокуратур, яка здійснюється від імені держави, визначаючи провідною функцією відновлення в судах порушених прав, свобод і законних інтересів осіб із виконанням контрольних-наглядових функцій у сфері додержання законів у процесі оперативно-розшукової діяльності та застосуванням заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Отже, дисертація Неврозова Олексія Борисовича на тему: **«Адміністративно-правовий статус прокуратури в Україні»**, подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук є абсолютно новим монографічним дослідженням, яке містить ґрунтовні наукові результати, що вирішують конкретні завдання в площині вітчизняної науки.

4. Наукова і практична цінність дисертації

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійне, завершене, аргументоване, комплексне дослідження і дозволяє констатувати його високий науково-теоретичний та прикладний рівень. Вдала структурна побудова дисертації доводить науково вивіреним та аргументованим підхід до вирішення визначених завдань і досягнення мети дослідження. Висунуті й обґрунтовані дисертантом положення та рекомендації мають значну наукову цінність, оскільки в дисертації пропонуються нові шляхи вирішення важливого загальнодержавного завдання, удосконалення адміністративно-правового статусу прокуратури в Україні, яке реалізується у сфері дії права та за допомогою права.

Кількість публікацій, обсяг, якість, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає вимогам МОН України.

Публікації автора повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації. Так, дисертантом Неврозовим О.Б. визначено адміністративно-правове регулювання діяльності прокуратури в Україні, поняття та елементи адміністративно-правового статусу прокуратури України, зарубіжний досвід визначення адміністративно-правового статусу прокуратури, адміністративні права та обов'язки прокурорів. тощо.

У Неврозова О.Б. достатня кількість публікацій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації у них він досить вдало досліджує актуальні питання законодавчого врегулювання адміністративних прав та обов'язків прокуратури України, проблематика визначення поняття адміністративно-правового статусу прокуратури України та актуальні питання дефініції поняття «адміністративна компетенція» на прикладі прокуратури України.

Загалом, можна вважати, що у висновках дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове розв'язання наукового завдання щодо адміністративно-правового статусу прокуратури в Україні, формулювання обґрунтованих висновків та пропозицій з його удосконалення та приведення у відповідність до міжнародних стандартів.

Отже, дисертаційна робота «Адміністративно-правовий статус прокуратури в Україні» завершується розгорнутими, науково та практично цінними висновками, які впливають зі змісту роботи. Дисертаційне дослідження виконано Неврозовим О.Б. самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права.

Усі сформовані в ньому положення й висновки обґрунтовано на основі особистих досліджень автора, таким чином наукова і практична цінність дисертації «Адміністративно-правовий статус прокуратури в Україні», є повністю обґрунтованою та доведеною, що позитивно впливає на розвиток науки та діяльності публічної адміністрації загалом.

5. Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – для подальшого теоретичного розроблення питань адміністративно-правового статусу прокуратури України (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– правотворчості – щодо вдосконалення чинного законодавства у сфері адміністративно-правового статусу Прокуратури України (Додаток В до дисертації);

– навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальної дисципліни «Проблеми адміністративно-правового забезпечення у сфері незалежності судової гілки влади», у підготовці відповідних навчальних посібників, конспектів лекцій (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

6. Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Дисертаційне дослідження містить певні неузгодженості, на які слід зосередитись, зокрема:

1) В своєму дисертаційному дослідженні на сторінці 54 здобувач Неврозов О.Б. зазначає, що розглянувши гарантії незалежності та соціального захисту прокурорів, можна визначити їх провідні особливості: 1) спрямовані на підняття авторитетності прокуратури в суспільстві; 2) полягають у низці організаційно-правових, організаційних та інших заходів; 3) визначають місце прокуратури в системі органів державної влади; 4) забезпечують належний рівень самостійності інституту прокуратури; 5) координують прокурорів різних рівнів на здійснення своїх повноважень відповідно до законів; 6) спрямовані на встановлення європейських засадничих принципів діяльності у площині прокуратури. Їх треба було б більш детально описати в тексті роботи, від цього дисертаційне

дослідження значно виграло та було б більш аргументованим з точки зору детального розкриття гарантій незалежності та соціального захисту.

2). На сторінці 76 в четвертому висновку до розділу 1, Неврозов О.Б. доводить, що щодо призначення генерального прокурора, якому підпорядковані всі прокурори, у вітчизняному законодавстві допущено політичний компроміс, який порушує незалежність судової влади. Так, Генеральний прокурор призначається Верховною Радою України за поданням Президента України, а не незалежним органом судової влади – Вищою радою правосуддя. На наш погляд, було б значно краще, якби здобувач уточнив особливості та сутність цього політичного компромісу, який порушує незалежність судової влади, а також пояснив як він впливає на процеси в державі в контексті «системи стримувань і противаг».

3. На сторінці 17 дисертаційного дослідження автореферату, здобувач зазначає, що схожу проблематику аналізували у своїх працях М. Івчук і С. Марченкова, які розкрили адміністративно-правовий статус прокуратури в інших соціально-правових умовах, а також інші автори, однак на основі проведеного аналізу хотілося б побачити чи виявлено суперечності або недоліки в цих працях, а також обґрунтування у автора власного погляду на цих авторів. І як співвідносяться праці М. Івчука та С. Марченкової з працею здобувача.

4. Хотілося б почути думку автора, щодо пропозицій, як зробити так, щоб у сучасній прокуратурі був рівномірний розподіл справ між працівниками, що позитивно вплинув на професійну завантаженість прокурорів. (Як наприклад у США, про що здобувач зазначає на сторінці 162 дисертаційного дослідження). Як можна зробити так і у нашій державі?

Проте, вищевказані зауваження вказують про широке та комплексне монографічне дослідження, яке розв'язує значне коло питань сучасної юриспруденції.

7. Висновки

Дисертаційне дослідження Неврозов Олексій Борисович на тему «Адміністративно-правовий статус прокуратури в Україні» за своєю актуальністю, новизною та обґрунтованістю одержаних результат відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, що затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567. Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог МОН України.

Дисертаційна робота виконана вперше і поглиблює існуючі знання юридичної науки, а саме є суттєвим внеском до теорії адміністративного права і процесу. Дисертація є завершеною, самостійно підготовленою, кваліфікаційною, науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Підсумовуючи викладене, варто відзначити, що дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правовий статус прокуратури в Україні» є самостійним, завершеним, комплексним монографічним дослідженням та має високий науково-теоретичний та прикладний рівень, а його автор – Неврозов Олексій Борисович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

доцент кафедри адміністративного

і господарського права

Херсонського державного університету

кандидат юридичних наук, доцент

О. М. Єщук

Підпис О. М. Єщук
 підтверджую начальник ВК В. Воробієва